

sociale werkplaats

ondernemingsleiding primair de belangen van de aandeelhouders moet dienen. In het Nederlandse model is er dus voor het bestuur voldoende ruimte om een bod op de onderneming af te wijzen in het belang van de stakeholders.

In het Angelsaksische model komt de laatste jaren meer de nadruk te liggen op het nastreven van aandeelhouderwaarde op de lange termijn (in plaats van op korte termijn). Investerders als BlackRock en Vanguard roepen ondernemingen hiertoe op. Het streven naar aandeelhouderwaarde op lange termijn biedt ook de andere stakeholders meer zekerheid. De rechten van de stakeholders dienen te worden gerespecteerd, niet als doel op zich, maar als piketpaal in de ruimte waarbinnen de onderneming streeft naar realisatie van aandeelhouderwaarde.

NIEUW DIFFUUS RICHTSNOER

In Nederland doet men juist afstand van het streven naar

creatie van aandeelhouderwaarde op de lange termijn. In de Corporate Governance Code 2016 staat: "Van bestuurders en commissarissen wordt verwacht dat zij duurzaam handelen door zich bij de uitoefening van hun taken te richten op creatie van waarde op de lange termijn. Bij het bepalen van de strategie en het nemen van beslissingen staat de houdbaarheid daarvan op de lange termijn centraal en worden belangen van stakeholders zorgvuldig gewogen." Eenvoudig gezegd betekent dit dat de ondernemingsleiding zich moet richten op de belangen van alle stakeholders. De belangen van de aandeelhouders kan zij dus naar believen naast zich neerleggen, zoals blijkt uit de casussen PostNL en AkzoNobel.

Als de ondernemingsleiding besluit om meer ongekwalificeerd personeel aan te nemen en dit personeel ook goed te betalen, valt dit prima binnen het doel waardecreatie. Dit gechargeerde voorbeeld is niet volledig uit de lucht

EEN NEDERLANDSE
ONDERNEMING
KAN DE BELANGEN
VAN DE AANDEEL-
HOUDERS NAAR
BELIEVEN NAAST
ZICH NEERLEGGEN,
ZO BLIJKT UIT DE
CASUSSEN POSTNL
EN AKZONOBEL

gegrepen. Een sociale werkplaats werkt op deze manier. Het verschil tussen een sociale werkplaats en een beursgenoteerde onderneming is dat deze laatste een beroep doet op de kapitaalmarkten en dus ook een verantwoordelijkheid heeft richting de aandeelhouders die rekenen op een rendement, bijvoorbeeld in verband met hun pensioenvoorziening. De sociale werkplaats dient een belangrijk sociaal doel en wordt dan ook uit de algemene belastingmiddelen gefinancierd. Het diffuse, ruimere begrip waardecreatie geeft de ondernemingsleiding aldus meer bevoegdheden om te handelen naar eigen goeddunken.

EEN EINDE AAN GOEDE CORPORATE GOVERNANCE?

Aandeelhouders hebben bepaalde rechten. Deze rechten hebben aandeelhouders niet zomaar. In het geheel van *checks and balances* binnen de onderneming hebben aandeelhouders een belangrijke rol om het bestuur en de commissarissen ter verantwoording te roepen. Effectieve zeggenschap van de aandeelhouders is volgens de Europese Commissie bovendien een eerste vereiste voor een goede corporate governance. Effectieve zeggenschap van aandeelhouders dient daarom te worden vergemakkelijkt en aangemoedigd, aldus nog steeds de Europese Commissie in de aandeelhoudersrichtlijn.

Aan deze goede corporate governance komt mogelijk een einde met het diffuse begrip waardecreatie als leidraad voor de strategie. Zo betoogden de advocaten van AkzoNobel dat aandeelhouders geen gebruik kunnen maken van hun ontslagbevoegdheid bij conflicten over strategie. Dat zou, onbedoeld, betekenen dat de corporategovernancediscussie in Nederland weer jaren terug wordt geworpen.

